

PÁL – VÖLGYI BARLANG

Kalcit-galéria - Osztrigás-folyosó

Felmérési jegyzőkönyv

Budapest, 2000. November 7.

Készítette: Regős Szilárd
Bekey Imre Gábor
Barlangkutató Csoport

Előszó

A 2000 évi kutatásvezetői tanfolyam vizsgafeladatának keretén belül lehetőségem nyílt a Pál-völgyi barlang Kalcit-galéria és Osztrigás-folyosó nevű szakaszainak felmérésére.

Ezen járatokat 1987 őszén fedezte fel a Bekey Imre Gábor Barlangkutató Csoport. November 1-én a Balettintézetén keresztül jutottak be a Kalcit-galériához. A felfedezéstől számított tizenhárom évvel később - 2000. November 1-én - kezdtük meg a járatok új, pontos térképének elkészítését. Köszönöm a Csoport és a felmérésben résztvevők által nyújtott segítséget.

Résztvevők:

- Tóth Szilvia
- Kiss Gyöngyvér
- Müller Ernő
- Kathi Róbert
- Tisza Levente (Guanó Barlangjáró Csoport)

Néhány szó a barlangról

A Pál-völgyi barlang Budapesten, a Rózsadombon a II. ker. Szépvölgyi út 162. szám alatt, a Pál-völgyi kőfejtőben található.

1904. június 23.-án az akkor még működő kőfejtőben fedezték fel a barlangot. Scholtz Pál Kornél és Bagyura János voltak az első bejárói. Csoportjukkal a Pannónia Turista egyesülettel -hat év alatt- 1200 méterre növelték a barlang hosszát.

A Bekey Imre Gábor Barlangkutató Csoport 1980 őszén kezdte meg a feltárást. Még ebben az évben sikerült továbbjutniuk, a Színház Teremből a vészkijárat hasadékon keresztül ,a Decemberi- szakaszba. Ezzel a felfedezéssel kétszeresére növelték a barlang hosszát.

1981-ben a Térképész- ág és Déli szakasz, 1982-ben a Negyedik Negyed feltárásával a barlangrendszer 4km fölé növekedett.

1987-ben újabb 2km-t sikerült felfedezni. Egy évvel később a Térképész- ággal való összeköttetéssel megszületett a Nagykör túraútvonal is.

1993-94-es években a barlang történetének legnagyobb felfedezése: a kb 4 km hosszú Jubileumi Szakasz volt.

Az elmúlt hat évben kisebb- nagyobb feltárásokkal a barlang hosszát 13241 méterre sikerült növelni.

(Milleniumi Barlangnap kiadványa nyomán)

A barlang kialakulása

A barlang járatait a kőzet törésvonalaiban, repedéseiben lejátszódó hévizes oldási tevékenység alakította ki.

A befoglaló kőzet elsősorban felső eocén Szépvölgyi Mészke, de néhol a járatok feljutnak a Budai Márgába is.

A járatok megközelíthetősége

A Nagykör útvonalához is tartozó Titanic- teremből a Vigasz- ágon át közvetlenül, vagy a Balettintézetten keresztül juthatunk el a Kalcit- galériához, majd onnan tovább az Osztrigás- folyosóba.

A járat megközelítése nem igényel különösebb technikai felkészültséget, felszerelést, ellenben barlangvédelmi szempontok miatt kizárólag elektromos világítást alkalmazhatunk.

Az út a Kalcit- galériáig megközelítőleg 1 órát vesz igénybe.

Térképezés

A felméréshez freibergi függőkompaszt és fokívet, a hosszméréshez 25m műanyag mérőszalagot és egy 5m Beta mérőszalagot használtunk. A poligonpontokat 6-os dübelekkel jelöltük meg. A fúráshoz Kis Attila csoportvezető biztosította a Bosch márkájú akkumulátoros fúrógépet.

A felmérést két részletben hajtottuk végre. Az első alkalommal hossz, lejtőszög, irányszög mérést, ezen kívül a poligonpontok elhelyezését végeztük el. A második alkalommal felmértük a járatok szélességi és magassági adatait.

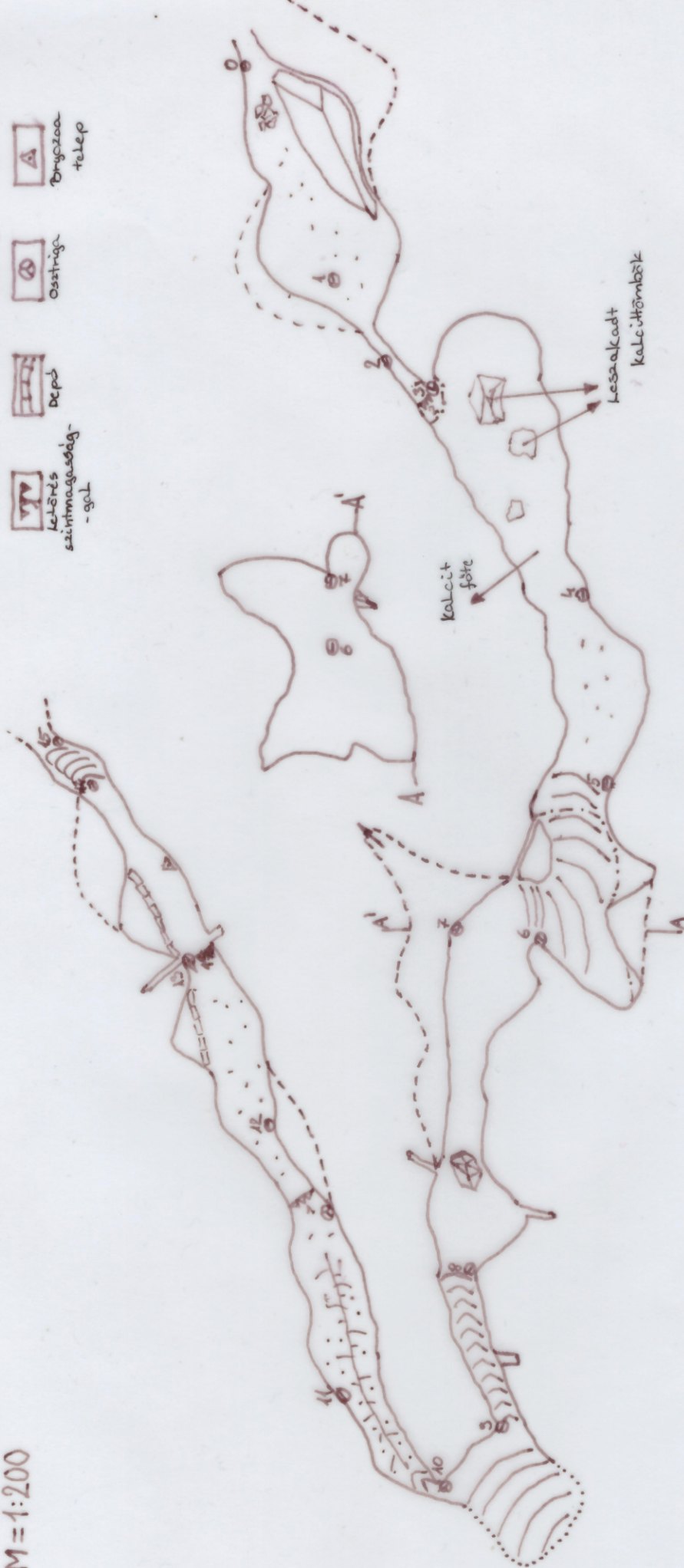

M=1:200

PÁL-VÖLGYI-BARLANG, KALCIT-GALÉRIA, OSTRIGÁS FOLYÓSÓ

Jelmagyarozat

	ostriga		kalcit-galéria
	ostriga		kalcit-galéria
	ostriga		kalcit-galéria
	ostriga		kalcit-galéria

2000.XI.1. Pál-völgyi barlang, Kalcit galéria - Osztrigás folyosó
 2000.XI.5
 Készítette: Regös Szilárd
 Felmérték: Kis Gyöngyvér, Tóth Szilvia, Tisza Levente, Müller Ernő, Kathi Róbert

Mérési jegyzőkönyv

Pontszám	Mért hossz <i>t(m)</i>	Lejtőszög ϕ°	Vetületi hossz <i>(m)</i>	Írányszögek δ°	Dh	H $\Sigma\Delta h$	Z(BQ)	X	Y
0 544. számú polygonpont (Dezodor-ágból kivezető polygon)						0	162.4	4.98	-1.29
'0-1'	7.97	-5.25	7.94	247.5	-0.73	-0.73	161.7	-3.04	-7.34
'1-2'	3.43	-1.37	3.43	235	-0.08	-0.81	161.6	-1.97	-2.81
'2-3'	1.86	13.75	1.81	208	0.44	-0.37	162	-1.6	-0.85
'3-4'	9.31	-10.75	9.15	229.5	-1.74	-2.11	160.3	-5.94	-6.96
'4-5'	6.88	13.25	6.7	262	1.58	-0.53	161.9	-0.93	-6.63
'5-6'	6.65	27.25	5.91	292	3.04	2.51	164.9	2.21	-5.48
'6-7'	3.44	29	3.01	11	1.67	4.18	166.6	2.95	0.57
'7-8'	12.2	8.25	12.07	263.5	1.75	5.93	168.3	-1.37	-12
'8-9'	5.57	12.6	5.44	259.5	1.22	7.15	169.6	-1	-5.35
'9-10'	2.88	-4	2.87	314	-0.2	6.95	169.4	2	-2.06
'10-11'	5.03	-21.75	4.67	40	-1.86	5.09	167.5	3.58	3
'11-12'	9.66	3.6	9.64	74.5	0.61	5.7	168.1	2.58	9.29
'12-13'	6.41	-3.12	6.4	62	-0.35	5.35	167.8	3	5.65
'13-14'	6.9	5.37	6.87	60.5	0.65	6	168.4	3.38	5.98
'14-15'	3.3	-51.6	2.05	52	-2.59	3.41	165.8	1.3	1.62

A "Kalcit-galéria" átlagvastagsága kb. 30-60 cm közötti, a felső rész legnagyobb magassága meghaladja a 170 cm-t is.

A járatok szélessége átlagosan 2-5m között változott (persze akadtak kivételek is)

A barlangszakasz geológiája

A befoglaló kőzet itt is eocén időszi Nummuliteszes Discocyclinás mészkő. Jól megfigyelhető szinte mindenhol a főtében a kovazóna, mely még a barlang kialakulása előtti hidrotermális tevékenységek következtében keletkezett. A vékony repedéseket igen sok helyen kalcit tölti ki, de több helyen, viszonylag nagy felületen baritot is fellelhetünk. A járatokra igen jellemzőek a karsztvíz gömbüstös oldásformája. Némelyik gömbüst "belemar" a kőzetrepedésben található vékony kalcittelérbe. A járatra a cseppkövek nem jellemzőek, egy-két heliktitszerű képződményt fellelhetünk de ezek is igen fejletlenek. A barlangszakasz legjelentősebb képződménye az igen impozáns Kalcit-galéria. A galéria 20 méternyi folyosószakaszt metsz két szintre. A felső szinten fehér karfiolszerű kiválás figyelhető meg, ám ez jóval fejletlenebb a Szemlő-hegyi vagy Ferenc-hegyi barlangokban található borsóköveknél. A Kalcit-galéria alján található ún. Boxwork-ök "pozitív szeptáriák" a járat valamikori agyagfeltöltődését bizonyítják. A szeptáriás galéria kialakulásának magyarázatára igen jó elképzelés található a Bekey Imre Gábor Barlangkutató Csoport 1987. évi kutatási jelentésében.

A Kalcit-galéria alján helyenként nagyobb visszaoldódási nyomokat találhatunk, ezeket esetleg az agyagüledéket is kihordó, erősen mozgó, telítetlen víz is okozhatta.

Kalcitlemezes "főte".

Jól látható milyen vékony lemezekből épül fel a képződmény.

A valódi főtében jól látható a kovakitöltés.

8. kép

"Pozitív szeptária"

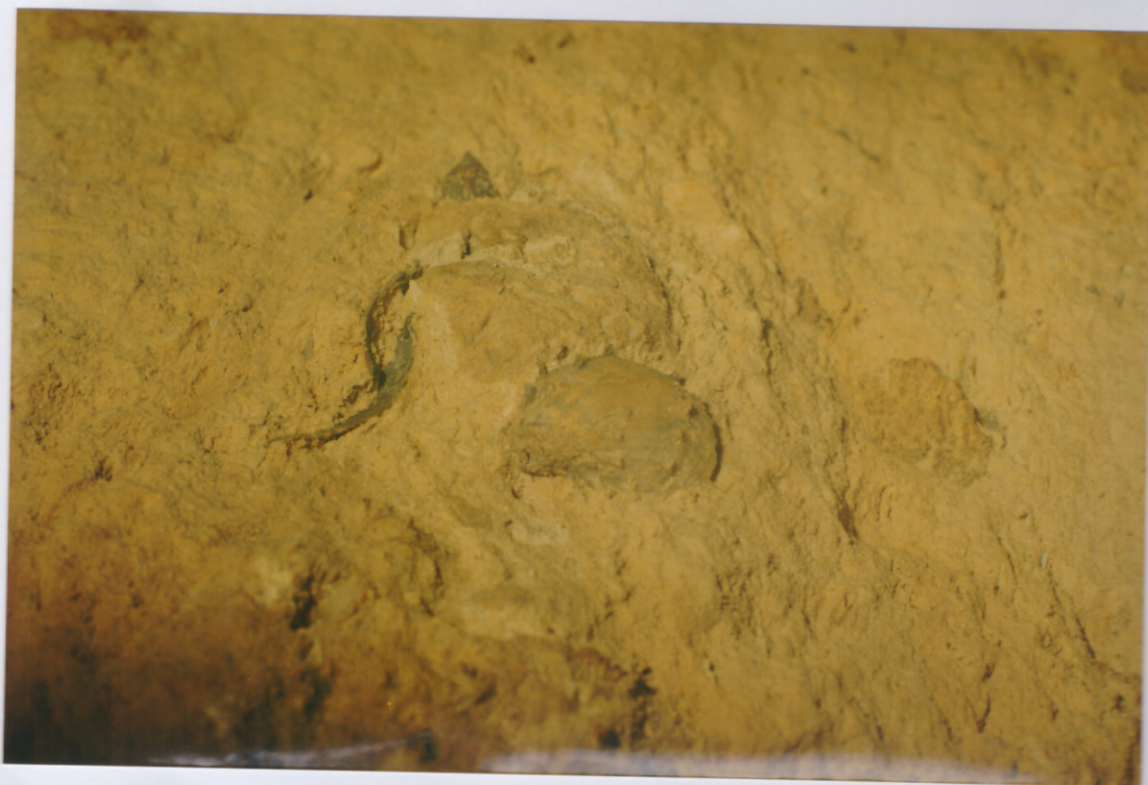
Az agyagos kitöltés egy ideig szárazon volt, majd egy újabb elöntés után a leülepedő kalcit réteg a repedéseket kitöltötte. Mikor a következő elárasztás az agyagot elszállította a kalcit kitöltés megmaradt. (Bekey '87)

Ősmaradványok

A befoglaló kőzet, ez a 40 millió éves sekélytengeri üledék igencsak bővelkedik maradványokban. A dögök egy része igen jó állapotban fennmaradt és nagyon szépen kipreparálódott a kőzetből. Sajnos más részük, itt gondolok pl. a tengeri sünökre, összetöredezett, deformálódott, ami megnehezíti a meghatározásukat. A legsűrűbben fellelhető maradványok a fésűskagylók (Pecten), ezeknek is főleg bordás teknőjű változata. A kagylók közül ezen kívül még találhatunk tüskés hátú kagylót (Spondylus) és egy igen szép állapotban fennmaradt osztrigát (Ostrea sp.). A kagylókon kívül találtunk még a már fent említett Tengeri sünök (Echinoidea) vázából több sérült példányt és igen sok süntüskét. Fontos megemlíteni még a Tapogatókoszorúsok törzséből a Mohaállatokat (Bryozoa). A Bryozoákból is sikerült felfedeznünk egy kb. 10 cm szélességű "telepet". Érdemesnek tartom megjegyezni, hogy több helyen is felfedezni véltünk korallmaradványokat, de ezeknek meghatározása még várat magára.

Pecten kagylóhéj, alatta Bryozoa
darab.

Tüskés hátú kagyló (*Spondylus*), *Pecten* héjmaradványok társaságában.

A "névadó" osztriga (*Ostrea* Sp.)

Szép állapotú Bryozoa telep. Körülötte
"dúskál" a kőzet a vázmaradványokban.

Fotódokumentáció

A fotók egy Asahi Pentax ME típusú géppel készültek. Technikai akadályok miatt csak egy vakut használtunk, ennek típusa: Sunpak Autozoom 3600 Thyristor. A képek készítéséhez egy smc Pentax márkájú 50 mm-es objektívet tettünk a gépre. A fényképek Fuji Superia 100 nyersanyagra készültek, melyet egy Fotex laborban Kodak papírra hívtak elő.

A fényképeket Regős Szilárd készítette.

2000. szeptember 5-én.